

PONGÓ TAMÁS

***A diákok véleménynyilvánítási szabadsága
és a cyberbullying angolszász megközelítése***

Kedves Tanár Úr!

Nagyon sok boldog 70. születésnapot kívánok Neked ezzel az írással, amely számodra, mint sok éve nagyon aktív blog-író számára talán érdekes lehet, hiszen napjaink világának egyik legsokoldalúbb internetes problémáját, az internetes véleménynyilvánítással elkövetett alapjogsérelmek tág körét fogja át, valamint elemezi ezek problematikáját.

Isten éltesen sokáig, és jó olvasást kívánok!

1. Új jogi fogalommal ismerkedünk

Globlizált világunkban az internet behálózza mindennapjainkat minden előnyével és hátrányával. A virtuális világ számos lehetőséget kínál számunkra magán- és szakmai életünkben egyaránt, azonban mindezen előnyök mellett, több negatívum is árnyalja a képet. Iskolai környezetben például az internet számos módon van jelen: oktató-diák közötti kommunikáció szintereként, házi feladat feladása és megoldásának helyszíne lehet a világháló. Egyes iskolák online folyóiratokat, újságokat üzemeltetnek, amelyekben a tanulók kifejezhetik véleményüket és kiteljesíthetik személyiségüket. Ellenben a diákok véleménye sokszor vulgáris, obszcén, támadó jellegű¹ vagy éppen félelemkeltő.

Összességében kijelenthető, hogy a diákok szóbeli és fizikai viselkedése alkalmas kortársaik megfélemlítésére. Mit is értünk megfélemlítés, idegen kifejezéssel élve bullying,² alatt? Egy olyan jelenséget, amely az első iskola megalakulása óta létezik,³ s napjainkban is jelen van: a kortársak piszkálják egymást, gúnyt űznek osztálytársaik gyengeségeiből. Bizonyára mindannyiunk számára ismerős ez a szituáció, azonban tisztában voltunk a ténnyel, hogy miután hazaérkezünk, mindez rövidesen megszűnik, egy délután vagy egy hétvége elteltével. Ám az internet térhódítása óta mindez megváltozott.

¹ HOSTETLER, D. R: *Off-campus cyberbullying: First Amendment problems, parameters, and proposal*, 2014 *BYU Educ. & L. J.* 1 2014, 2.o., 4. lábjegyzet

² A cikk során a bullying és cyberbullying kifejezéssel kívánok élni, mivel az sokkal kifejezőbb és tágabb kört ölel fel, mint bármely magyar fogalom. Az elfogadott magyar szóhasználat bullying esetén a megfélemlítés, míg cyberbullying terén az internetes megfélemlítés.

³ MCCARTHY, M: *Cyberbullying laws and first amendment rulings: can they be reconciled?*, 83 *Miss. L. J.* 805, 2014, 806. o.

A bullying nem ér véget az iskolakapunál, vagy az otthoni ajtón belépve, hanem folytatódik az elektronikus készülékek bármelyikén. Ebben az esetben viszont egy új, internet alkotta, jelenséggel kell szembénéznünk, nevesül a cyber-bullyinggal. Mégis mit jelent ez a fogalom, és miként kell szabályozni? Nos, a cyberbullying jogágakon átívelő, komplex probléma, ami mindenképpen megérdemli a figyelmünket. Kiváltképp azért, mert az imént feltett kérdésre nem adható pontos válasz, hiszen nem tudjuk, hogy miként definiáljuk, hogyan szabályozzuk, milyen módszerekkel előzzük meg ennek kialakulását.

Ennek legékeesebb példája, hogy jelenleg hiányzik egy széles körben elfogadott, kikristályosodott definíció, sem nemzetközi, sem hazai szinten. Természetesen néhány kulcselem már meghatározható, amelyeket általánosan elfogadottnak tekinthetünk: a.) az elkövetés helye mindig a virtuális világ, b.) ismétlődő, c.) támadó jellegű magatartás, d.) az erőviszonyok közötti egyensúly hiányzik, tehát mindig egy erősebb pozícióban lévő fél követi el egy kiszolgáltatottabb személlyel szemben.

A definíció elemeinek felhasználásával lehetséges összevetni az egyes államok vagy az USA egyes tagállamaiban a megszületet jogszabályokat, de az egy külön írás tárgya lehet. Itt most a cyberbullying tevékenység és a véleménynyilvánítás szabadságának kollíziója áll a középpontban, ám felhasználva az USA-ban felmerülő jogesetek tanulságait. Így két kiemelten fontos diák véleménynyilvánítási ügyet ismertetek, amelyek ugyan nem elektronikus véleménynyilvánítással kapcsolatban merültek fel, ellenben az ügyek során kidolgozott tesztek alkalmazták napjaink cyberbullying eseteiben is. Ezt követően két cyberbullying esetet mutatok be, hogy jelezhessem az ítélkezési gyakorlatban felmerülő főbb gondokat.

2. A diákok véleménynyilvánítási szabadsága az USA Legfelsőbb Bíróságának döntései tükrében

Az amerikai alkotmány Első Alkotmány kiegészítésének cyberbullyinggal való összeütközését kívánom vizsgálni. A részletes elemzés előtt ki kell emelni, hogy az USA Legfelsőbb Bírósága (továbbiakban LB) napjainkig egyetlen cyberbullying ügyben sem hozott döntést.⁴ Ezáltal az iskolák bírói iránymutatás nélkül viselik annak a felelősségét, hogyan kezeljék a cyberbullying jelenségét a tőlük telhető legjobb módon. Ebből kifolyólag nincs egységes gyakorlat az ilyen esetek megoldására az Egyesült Államok bírói gyakorlatában sem. A

⁴ Köszönhető mindez annak az eljárásjogi sajátosságnak, hogy az ún. writ of certiorari-t, amelyet a körzeti bíróságok terjeszt fel az LB-nek, az LB indokolás nélkül utasíthatja vissza. Az elmúlt évtizedben él is ezzel a gyakorlattal a legfelsőbb bírói fórum.

helyzet könnyítése érdekében majdnem minden tagállamban elfogadtak anti-bullying törvényeket, amelyek közül több, a cyberbullying jelenségét is lefedi. Mindemellett, az iskolakerületi (School District), kerületi (District) és körzeti (Circuit) bíróságok által kimunkált eddigi joggyakorlat és esetjog is igyekszik kezelni a felmerült szituációkat.

A két kulcsfontossággal bíró eset nem az interneten elkövetett cselekményekhez kapcsolódik, ám a kidolgozott tesztek a cyberbullying ügyekben alkalmazandók.

Elsőként, a diák véleménynyilvánítási ügyek közül a Tinker-ügyet elemzem.⁵⁶ John Tinker, 15 éves diák volt, aki a karácsonyi szünet idején elhatározta, hogy fekete karkötőt fog viselni az iskolában, így protestálván a vietnámi háború tűzszünetéért. Az iskolai vezetés tudomást szerzett e szándékáról, s elfogadott egy olyan szabályt, miszerint a fekete karkötő viselete az iskolában tilos, s felfüggesztéssel büntetendő, aki mégis ilyet hord. Ennek ellenére, Tinker és barátai a szünet utáni első iskolanapon fekete karkötőkben jelentek meg. Így az igazgató hazaküldte őket, amíg nem hajlandóak azok nélkül megjelenni az oktatási intézményben. Az ügy több fellebbezést követően, az LB elé került, amely az eset fő lényegét ekként azonosította: „*A problémánk azon a területen fekszik, ahol a diákok véleménynyilvánítási szabadsága kollízióba kerül az iskolai hatáskör szabályaival.*”⁷ Ezt követően az LB elemezte az ügy lényegét, s kialakította a Tinker-tesztet, amely a diákok véleménynyilvánítása és az iskolai (fegyelmzési, nevelési, szabályozási) hatáskör ütközése esetén leggyakrabban felhívott teszt. Továbbá, felállította az „iskolakapu-doktrínát”, amely szerint „*sem a diák, sem a tanár nem hagyhatja a véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos jogát az iskolakapunál.*”⁸ Ez a tétel nagy jelentőségű az elektronikus ügyeknél, hiszen bármely olyan esetben, ahol az elkövetés helye, mint probléma felmerül, nevesül az off-campus eredetű cyberbullying ügyeknél, ha azokat on-campusként bírálják el, az iskolakapu-doktrína megjelenik az ítéletek indokolásában.

Mindazonáltal, az ügy legnagyobb vívmánya a két elemből álló Tinker-teszt kidolgozása, amely szerint az adott véleménynyilvánítás nem védett az alkotmány által, amennyiben az ésszerűen, előreláthatóan, lényeges bomlasztást jelent az iskolában, vagy mások jogaival összeütközik (kollízió).⁹ E két elem egymással nem áll konjunktív viszonyban, így csupán az egyik megvalósulása

⁵ *Tinker v. Des Moines School District*, 393 U.S. 503 (1969)

⁶ Lásd MCCARTHY 2014; HOSTETLER 2014

⁷ „Our problem lies in the area where students in the exercise of First Amendment rights collide with the rules of the school authorities” TINKER 507. o., saját fordítás

⁸ „either students or teachers shed their constitutional rights to freedom of speech or expression at the schoolhouse gate” TINKER 506. o., saját fordítás

⁹ MCCARTHY 2014 813. o.

is elegendő az alkotmányos védelem elvesztéséhez. A későbbiekben láthatjuk, hogy a teszt két elemének, cyberbullying ügyek esetén, egymáshoz való viszonya nem rendezett, tekintettel arra, hogy az LB nem bírált el egyetlen cyberbullying esetet sem. Ugyanakkor nem szabad figyelmen kívül hagynunk azt a tényt, hogy az eset 1969-ben került a bíróság elé, amikor az internet még nem is létezett, s annak kezdetleges elődei messze nem befolyásolták annyira a mindennapi életünket. Akkoriban a lényeges bomlasztást könnyebb volt megállapítani, hiszen nem léteztek okos telefonok, Wi-Fi hálózatok vagy közösségi média oldalak. A Tinker-ügy jelentősége tehát abban áll, hogy a cyberbullying ügyeknél gyakran ezen teszt alapján döntenek el a bíróságok napjainkban.

A másik kiválasztott ügyben is a véleménynyilvánítási jogról van szó. A Fraser-ügyben¹⁰¹¹ Matthew N. Fraser középiskolás diák 600 diáktársa előtt zajló vitapárbajon tartott beszédet, amely során számos szexuális metaforát és utalást használt ellenfelére. Ebből kifolyólag másnap az igazgató felfüggesztette Frasert, valamint a ballagási beszéd megtartására jelölt diákok listájáról is eltávolította, tekintettel arra, hogy megszegte az iskola magatartási szabályzatát. Fraser ezt követően pert indított az iskola ellen, amely számos fellebbezést követően jutott az LB elé.

Az LB több kulcsfontosságú megállapítást tett az ügy kapcsán. Elsőként, hogy a felnőttek és a diákok véleménynyilvánításának alkotmányos védelme között különbséget kell tenni, azok nem minden esetben egyenrangúak.¹² Másodsorban, a Fraser-teszt felállításával a vulgáris, nemi perverziót tartalmazó beszéd nem élvez alkotmányos védelmet iskolai körökben, hiszen mindez aláásná az iskola alapvető oktatási célzatát.¹³ Végül, de nem utolsó sorban kiemelték, hogy a bomlasztásra alkalmatlan politikai beszéd, amely nem tartalmaz agresszív elemeket, csupán passzív ellenállást, nem tekinthető azonosnak a szexuális tartalommal, s férfiúi szexualitást dicsőítő beszéddel, amely jelentős mértékben sérti a kortárs lány diákokat.¹⁴

Mindezekből kifolyólag kijelenthetjük, hogy a vulgáris, nemi perverziót tartalmazó, támadó jellegű vélemény, ellenőrzött, iskolai környezetben, nem áll alkotmányos védelem alatt, ugyanakkor, ha mindezt felnőttek teszik, iskolai környezettől mentes területen, úgy az a szövetségi alkotmány védelmét élvezheti. Ad absurdum előállhat az a szituáció, hogy egy diák az osztálytársai előtt tartott vulgáris beszédéért felfüggesztést kap az iskolai évei alatt, ám egy 15

¹⁰ *Bethel School District v. Fraser*, 478 U.S. 675 (1986)

¹¹ Lásd *MCCARTHY 2014*; *HOSTETLER 2014*

¹² *FRASER 682. o.*

¹³ *Uo. 685. o.*

¹⁴ *Uo. 680. o.; 683. o.*

évvel későbbi osztálytalálkozón, egy étteremben, már megtarthatja ugyanazt a beszédet, ugyanazon emberek előtt, azzal a szignifikáns különbséggel, hogy ezt a vulgáris véleményt az alkotmány már védelmébe veszi. Persze továbbra is figyelemmel kell lennünk arra, hogy 1986-ban az internet és a közösségi médiák nem töltöttek be napjainkhoz hasonlóan fontos befolyásoló szerepet.

A két ügy bírósági érvelése érdemi alapozást adott a cyberbullying ügyek elbírálásához, sőt a jogi kérdések meghatározásához a már említett tesztek felállításával.

2. Cyberbullying ügyek az USA bírósági rendszerében

Az USA esetjogából kiemelt két ügy kapcsán, mivel azokat offline követték el, azaz nem a világhálón vagy elektronikus, online környezetben, és mert az LB még érdemben nem bíralt el cyberbullying jogvitát, eltérő gyakorlat alakult ki az egyes Körzeti Bíróságok gyakorlatában. Az online ügyekkel összevetve, három különösen fontos különbség állapítható meg közöttük:

- a.) vajon az elektronikus beszéd, véleménynyilvánítás ugyanazon jellemzőkkel bír-e, mint az offline beszédek, vélemények, így alkalmazhatjuk-e a Tinker- vagy Fraser-tesztet;
- b.) a hely kérdése (ahonnan az online beszéd ered), amely elvezet minket az off-campus és az on-campus beszéd, vélemény, dilemmájához, nevesül, hogy egy off-campus kifejezés, beszéd értékelhető-e on-campusnak, eredetétől függetlenül, ha az jelentős hatást fejt ki az iskolai környezetre;¹⁵
- c.) az anonimitás, tekintetbe véve, hogy bárki, a Föld bármely pontjáról létrehozhat egy honlapot, blogot vagy Facebook profilt anonim módon, s később ezen csatornákon keresztül névtelenül küldhet sértő, bántó, megalázó üzeneteket, videókat, bármely elektronikus készülék segítségével. Természetesen, el kell fogadnunk, hogy az anonimitás inherens része az internet világának és az online környezetnek, de a veszélyeit fel kell mérnünk és kezelnünk. Az anonimitás és az internet kapcsolata messze meghaladja e cikk kereteit, így e problémafelvetésnél csak megemlítem a kérdést.

A továbbiakban csak az első két kérdést elemzem, újabb jogesetek segítségével.

A Layslock-ügyben¹⁶ a Harmadik Körzeti Bíróság járt el jogerősen. Az ügy lényegét maga a bíróság foglalta össze: „*azt kell meghatároznunk, hogy az iskola kerület büntethet-e egy diákot olyan kifejezett magatartásért, ami az osztálytermen*

¹⁵ Lásd Vuolo, M. C: *Education Connection: Working Together to Give Schools the Tools to Prevent Cyberbullying*, 32 *Child. Legal Rts. J.* 90 2012, 92. o.

¹⁶ *United States Court of Appeals for the Third Circuit No. 07-4465*

*kívülről ered, amennyiben az nem zavarja az iskolai környezetet [lásd Tinker] és nem kapcsolódik egyetlen iskola által támogatott eseményhez sem [lásd Fraser].*¹⁷ A fő kérdés az idézetből remekül kiviláglik, jelesül, a véleménynyilvánítás eredete által okozott jogi dilemma. Az ügy háttere meglehetősen egyszerű, hiszen Justin Layshock, diákként, a szabadidejében, a nagymamája számítógépén, az egyik szociális média oldalon létrehozott egy „kamu” profilt az igazgatója nevében. A profilon vulgáris kifejezéseket használt, s kapcsolatba hozta az igazgatót drogokkal, szexuális visszaéléssel is.¹⁸ Megtorlásként, az igazgató Layshockot áthelyezte az Alternatív Oktatási Programba (ami gyengébb képességű diákok számára volt kialakítva, ám Layshock nem volt ilyen), eltiltotta az iskolán kívüli programoktól, és megtiltotta, hogy részt vegyen a ballagási ceremónián. Mindezekért Layshock (szülei révén) pert indított az iskola ellen. A Kerületi Bíróság megállapította, hogy valóban megsértették ezen lépésekkel a fiú véleménynyilvánítási szabadságát. Az igazgató fellebbezése nyomán, a Harmadik Körzeti Bírósághoz került az ügy. Ítéletében említi a Tinker- és Fraser-ügyeket, s végül megállapította, hogy az iskola megsértette a fiú véleménynyilvánításhoz fűződő jogát: *„nem engedjük meg az iskolakerületnek, hogy hatáskörét oly mértékben kiterjessze, hogy elérje Justint, amint éppen otthon a nagymamája számítógépe előtt ül.”*¹⁹ A döntés során mérlegelték az iskolakapu-doktrína alkalmazását is (Tinker), bár jelen esetben nagyon veszélyesnek találták volna a jövőre nézve, ha egy off-campus eredetű vélemény, ahol nincs ésszerűen előrelátható lényeges bomlasztás, az iskola hatáskörébe tartozna. Továbbá, a Harmadik Körzeti Bíróság megerősítette a Kerületi Bíróság megállapítását, miszerint a létrehozott „kamu” profil nem jelentett lényeges bomlasztást (Tinker-teszt első elem) az iskolai környezetre, így mindez nem értékelhető on-campus beszédnek.²⁰ A Harmadi Körzet, a Tinker mellett a Fraser esetben kialakított tesztet is megvizsgálta, amely szintén alkalmas arra, hogy megvonja az alkotmányos védelmet Layshock profiljával szemben, azonban ezen teszt alapján a profil továbbra is élvezte az Első Alkotmány kiegészítés védelmét, ugyanis: *„nincs bizonyíték arra nézve, hogy Justin bármilyen perverz vagy profán véleményt formált volna, mialatt az iskolában volt.”*²¹

¹⁷ LAYSHOCK 5. o. „we are asked to determine if a school district can punish a student for expressive conduct that originated outside of the classroom, when that conduct did not disturb the school environment [under Tinker] and was not related to any school sponsored event” [under Fraser].” saját fordítás, kiemelés a szerzőtől

¹⁸ MCCARTHY 2014 819. o.

¹⁹ LAYSHOCK 36. o. „we will not allow the School District to stretch its authority so far that it reaches Justin while he is sitting in his grandmother’s home after school.” saját fordítás

²⁰ Uo. 47. o.

²¹ Uo. 38. o. “[t]here is no evidence that Justin engaged in any lewd or profane speech while in school.” saját fordítás

Ez az ügy megfelelően példázta, hogy milyen nehézséget jelent egy véleménynyilvánításról eldönteni: off-campusként vagy on-campusként kezeljük, amennyiben az iskolán kívülről ered. Magam ezzel a döntéssel egyetértek, hiszen az ügyben szereplő profil kis mértékben volt vulgáris vagy támadó jellegű, és nem volt alkalmas arra, hogy lényeges bomlasztást okozzon az iskolai környezetben, annak ellenére sem, hogy egy iskolaigazgató ellen irányult.

A Kowalski-ügyben²² a Negyedik Körzeti Bíróság járt el. A döntés legfontosabb megállapítása, hogy egy szociális média oldal megsértette a Tinker-teszt mindkét elemét, annak ellenére, hogy eredete off-campus volt, akárcsak az előbbi Layshock-ügyben. Az ügy rövid tényállása szerint Kara Kowalski középiskolás, végzős, diáklány, akit felfüggesztettek az iskolában, a S.A.S.H. nevű szociális média csoport megalkotásáért. Ezen betűsző kétféle módon való értelmezése is megjelent. Egyrészt, Kowalski szerint ez a nemi herpesz veszélyeire figyelmeztető csoport volt (Students Against Sluts Herpes), míg az abban részt vevő tagok szerint mindez egy Slay nevű lány diáktársuk ellen irányuló közösség (Students Against Slay's Herpes) elnevezése volt. Az ilyen típusú megalázó közösség, csoport létrehozása a szociális média egyik oldalán a cyberbullying tipikus elkövetési formája. A csoportba mintegy száz diáktársát hívta meg Kowalski, akik közül páran aktívan részt vettek a lány gúnyolásában, képek, videók, kommentek formájában. Slay tudomására jutott a csoport létezése, s ennek következtében nem jelent meg másnap az iskolai órákon²³, mivel félt a közösségtől, amelyben a teljes tanítási időt töltenie kellett volna. Megjegyzésre érdemes, hogy ez a Tinker-teszt első elemét sérti, hiszen lényeges bomlasztást jelent egy iskolai környezetben, ha valamelyik diák nem kíván megjelenni a tanítási órákon, továbbá sérül a diák oktatáshoz való joga is, amely a teszt második eleme (bár nem konjunktív feltételként).

Kowalskit 10 napra felfüggesztették, és 90 napra eltiltották az iskolai rendezvényeken való megjelenéstől.²⁴ Kowalski pert indított az iskola ellen, és az ügy a fellebbezések útján a Negyedik Körzeti Bíróságig jutott. Az ügy és a Layshock eset kapcsolódási pontja, hogy mindkét esemény off-campus eredetű, az iskolai időkereten kívüli, s a Kowalski szerint e tények alapján az iskolának nincs hatásköre felfüggeszteni őt. A bíróság ellenben azzal érvelt, hogy az eredettől függetlenül a cselekmény elkövetésekor számolnia kellett volna azzal, hogy ésszerűen előreláthatóan ennek a véleménynyilvánításának a hatása az iskolában fog jelentkezni. Továbbá, a vulgáris és obszcén tartalom miatt a Fraser-teszt alapján szintén nem érdemelhet alkotmányos védelmet a létrehozott cso-

²² *United States Court of Appeals for the Fourth Circuit No. 10-1098*

²³ *Lásd MCCARTHY 2014; HOSTETLER 2014*

²⁴ *KOWALSKI 5. o.*

port. Mindezekből következően mind a Tinker-, mind a Fraser-teszt kizárja az Első Alkotmány kiegészítés által nyújtott védelem lehetőségét.²⁵ Az ítéletben a Tinker-teszt egyes elemeit magából a Tinker ítéletéből idézte a bíróság.²⁶

Összehasonlítván a Layshock és a Kowalski eset körülményeit, kiviláglik, hogy egy off-campus eredetű véleménynyilvánítás, bírói fórum előtt minősíthető akár off-campus, akár on-campus véleménynek is, ami nem kis jogbizonytalanságot eredményez a bírói gyakorlatban. E kialakult helyzet orvoslását, és egyértelmű iránymutatást várnak a jogtudósok, bírák és iskolai alkalmazottak egyaránt az LB-től. Ám az egy évtizede nem hajlandó ilyen támpontot szolgáltatni számukra. Ebből kifolyólag a számos felmerülő jogesetet az internethez nem kapcsolódó, korábbi diák vélemény nyilvánítási tesztek alapján oldják fel, az ezzel szembesülő oktatók, tanárok, bírák a lelkiismeretük és saját belátásuk szerint.

A fenti esetek jól példázzák, hogy az 1969-ből eredő Tinker-teszt a leggyakrabban használt eszköz a cyberbullying ügyek kezelésére, amely azonban nem ilyen esetekre lett kialakítva. A bírósági gyakorlat alapján, láthatóan a lényeges bomlasztás elemet használják a gyakrabban a bíróságok, és a mások jogaival való ütközésre való hivatkozás is többször előkerül. A Wymar-ügy²⁷ esetében a Kilencedik Körzeti Bíróság a Tinker-teszt két elemét konjunktívan alkalmazza, ami a teszt alkalmazásának bizonytalanságát mutatja, hiszen egyes körzeti bíróságok nem, míg mások konjunktívan értelmezik a két elemet. A körzeti bíróságok nem veszik figyelembe egymás ítéleteit, erre jogi kötelezettségük ugyanis nincs, így eltérő gyakorlat alakul ki, amit az LB tudna egységesíteni, ha nem zárkózna el ennek lehetőségétől.

3. Konklúziók

Összességben megállapíthatjuk, hogy a cyberbullying valós, mindenhol jelenlévő probléma, amelynek negatív hatása legerősebben egyelőre az angol-szász országokban jelentkezett. Számos bizonytalanság övezi ezt a kérdéskört, hiszen a bevezetőben említettek szerint, még egységesen elfogadott definícióval sem bír.

További problémaként merül fel, a vélemény eredetének kezelése, valamint az internet előtti korból származó tesztek elektronikus környezetben való alkalmazhatósága. A cikkben bemutatott két fontos LB döntés nem a virtuális térben elkövetett esetekre vonatkozik, ám az ítéleteikben kimunkált tesztek

²⁵ UO. 14.o.

²⁶ Lásd: Uo. 3. o.

²⁷ United States Court of Appeals for the Ninth Circuit No. 11-17127

képezik az elektronikus ügyek eldöntésének alapját. Az LB elzárkózása attól, hogy iránymutatást adjon a problémával nap mint nap szembesülő személyeknek, intézményeknek tovább mélyíti a helyzet súlyosságát. Olyan fontos kérdésekre nem kaptunk eleddig választ, hogy mikor minősül egy vélemény off- vagy éppen on-campusnak; milyen körülmények esetén állapíthatjuk meg, hogy ésszerűen előreláthatóan lényeges bomlasztást fog kifejteni egy vélemény (Tinker-teszt első elem), vagy milyen jogok ütközése esetén alkalmazzuk a Tinker-teszt második elemét; e két elem konjuktív-e vagy sem. Az anonimitás kérdése továbbra is megoldatlan, hiszen a világháló immanens része a névtelenség, annak minden előnyével és veszélyével együtt. Az elkövetők (cyberbullies) felelősségre vonásának kérdése szintén tisztázatlan. A sor tovább folytatható, ám amíg ezekre válaszokat nem találunk, egyre több és több fiatal követ el öngyilkosságot a cyberbullying következtében (Ryan Halligan, Megan Meier, Tyler Clementi, Amanda Todd, Olivia Penpraze stb.).

E cikk csupán felvillantani tudta néhány apró részletét ennek a hatalmas, megoldásra váró jelenségnek, amelynek feldolgozására egy teljes monográfiában van csak mód. Habár itt az USA szemüvegen keresztül szemléltem a problémát, hiszen mindez egy évtizedes jelenség, addig Magyarországra most kezd megjelenni. A tengerentúli példából okulva a helyzetre időben kellene felkészülni, megfelelő jogi konstrukciók kidolgozásával mielőtt hazánkban is halálos áldozatot követel a cyberbullying. Hazánkban a téma iránti tudatosság kialakítása érdekében már több kampány is zajlik, ami igen öröndetes. A Médiaunió „Neked 8?”²⁸ programja mind interneten, mind plakátok útján igyekszik a jogtudatos internet használatra, s annak veszélyeire felhívni a figyelmet, köztük a cyberbullyingra is, valamint tanácsokkal, javaslatokkal igyekszik megelőzni a jelenség kialakulását. Említhető a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság „Kulcs a net világhoz!” tanulmánya, amelyben a gyermekek jogtudatos internet használatát kívánták elősegíteni az alapjogvédelem eszközeivel.²⁹ Mindezen kampányok és tanulmányok nagyban elősegítik a cyberbullying esetek megelőzését, ami a jelenség elleni fellépés legfontosabb eleme, a jogsérelmek utólagos kezelésénél előnyösebb annak létrejöttét megelőzni.

²⁸ Médiaunió *Neked 8?* hivatalos oldal <http://neked8.mediaunio.hu/> (utolsó megtekintés: 2015. július 23.)

²⁹ Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság: *Kulcs a net világhoz! tanulmány*, Budapest, 2013 <http://www.naih.hu/files/2013-projektfuzet-internet.pdf> (utolsó megtekintés: 2015. július 23.)